למימרא דלא הוה ביה מעשה מיתיבי קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שנשאל עליו נשאל על הראשון ואח"כ נשאל על השני אמאי אי בעי על האי ניתשיל ברישא ואי בעי על האי ניתשיל ברישא מי (א) יודע הי ראשון והי שני מיתיבי קונם שאיני נהנה והריני נזיר לכשאשאל עליו נשאל על נדרו ואח"כ נשאל על נזרו ואמאי אי בעי על נדרו ניתשיל ברישא ואי בעי על נזרו ניתשיל ברישא תיובתא: **מתני'** [א]בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך שמים ביני לבינך ונטולה אני מן היהודים חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה [א]האומרת טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה [ב]השמים ביני לבינך יעשו דרך בקשה [ב] [ג]ונטולה אני מן היהודים יפר (ב) לחלקו ותהא משמשתו ותהא נטולה מן היהודים: **גמ'** איבעיא להו אמרה לבעלה טמאה אני מהו שתאכל בתרומה ◦רב ששת אמר [ג]אוכלת שלא תוציא לעז על בניה רבא אמר [ד]אינה אוכלת אפשר דאכלה חולין אמר רבא ומודה רב ששת שאם [ד]נתארמלה שאינה אוכלת מידי הוא טעמא אלא משום (ג) תוציא לעז על בניה נתארמלה ונתגרשה אמרי השתא דאיתניסא אמר רב פפא [ה]בדיק לן רבא אשת כהן שנאנסה יש לה כתובה או אין לה כתובה כיון דאונס לגבי כהן כרצון לגבי ישראל דמי אין לה כתובה או דילמא מצי אמרה ליה אנא הא חזינא

וגברא

ר"ן

וכדכתיבנא עלה דההיא בס"ד. ולענין שאלה קיימא לן כרב פפי דאמר מחלוקת בהפרה אבל בשאלה דברי הכל אין חכם מתיר אא"כ חל הנדר והכי פסקי רבוואתא זכרונם לברכה כוותיה לחומרא. ואיכא מ"ד דאפי' הכי האומר קונם עלי דבר פלוני לאחר שלשים יום חל הנדר מיקרי וחכם מתיר דלא פליגי ר' נתן ורבנן אלא בתולה נדרו בדבר שאפשר שלא יחול הנדר לעולם אבל תולה נדרו בימים כיון שסוף איסורו לחול אע"פ שלא חל עדיין חכם מתיר ואיכא מ"ד דאפילו בכה"ג כיון שמכל מקום עדיין אינו נאסר אין חכם מתיר וסברא קמא תריצא לי טפי: **מתני' בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה.** מוקמינן לה בגמרא[ח] באשת כהן דאי באשת ישראל אי ברצון מי אית לה כתובה ואי באונס אמאי יוצאה דהא לא מתסרא על בעלה אלא לאו באשת כהן באונס דנהי דאסירא ליה אית לה כתובה דמצית למימר ליה אנא הא קאימנא וגברא הוא דנסתחפה שדהו שקדושת כהונתו גרמה לו שתהא אסורה לו דהא אונס בישראל משרא שרי הילכך מזלו גרם ומשום הכי יש לה כתובה: **השמים ביני לבינך.** מוכח בגמ' [נא.] דהכי קאמרה ליה שאין שכבת זרעו יורה כחץ בשעת תשמיש ◦ואינו ראוי להוליד ומתוקמא בבאה מחמת טענה דאמרה בעינא חוטרא לידא ומרא לקבורה הא לאו הכי אין בדבריה כלום דאמרי' לה זילי לא מפקדת כדאמרי' בפ' אע"פ (כתובות סד. יבמות סה:). ואע"ג דאמרינן בהגדה [ט]שאמרה לו שרה אמנו לאברהם השמים ביני ובינך שנאמר ישפוט השם ביני ובינך[י] דלמא היינו שהוא מרוחק ממנה לגמרי כגון שרה שהיתה טוענת על אברהם שריחקה מחמת הגר ובירושלמי [פי"א הי"ב] נמי הכי משמע דאמרינן כמה דשמים רחיקתא מן ארעא כך ההיא אתתא רחיקתא מבעלה אפשר דלשון השמים ביני לבינך כולל הכל אבל הכא מוכח בגמ' שפירושו שאינו יורה כחץ וכי קאמרה ליה השמים ביני לבינך הכי קאמרה אלהים עד ביני ובינך דקושטא קאמינא שדבר זה אין יודע בו אלא השם: **נטולה אני מן היהודים.** שאסרה על עצמה הנאת תשמיש כל היהודים וכיון דמוכחא מילתא דתשמיש קשה לה וכאנוסה דמיא ומשום הכי כופין אותו להוציא וליתן כתובה: **חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה.** דשמא תלך למקום שאין מכירין בה ובנדרה ותנשא: **תביא ראיה לדבריה.** שנאנסה ובלאו הכי לא מתסרא אבעלה: **יעשו דרך בקשה.** מפורש בירושלמי [שם] יעשה סעודה ויפייס ועלה טובה קמ"ל: ואיכא למידק אמתני' כיון דמדינא דאמרה טמאה אני לך מיתסרא אבעלה כמשנה ראשונה משום שלא תהא נותנת עיניה באחר היאך התירוה וכי איסור שבה להיכן הלך [כ]יש מי שתירץ דאע"ג דמדינא אסירא שרו לה רבנן ומבטלי מילתא דאורייתא משום מגדר מילתא בקום עשה דגדר גדול גדרו בה שלא תתן עיניה באחר להפקיע עצמה מיד בעלה והרשות בידם לעשות כן כדאמרי' ביבמות (דף צ:) מגדר מילתא שאני. והקשו על זה שאין ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה אלא בשב ואל תעשה אי נמי בקום עשה ולהוראת שעה בלבד כאליהו בהר הכרמל אבל לדורות לא. ולדידי לא קשיא לי דכי היכי דאמרי' בכמה דוכתי (גיטין לג. וש"נ) דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושי מיניה ה"נ הכא כל שאמרה לבעלה טמאה אני אפקעינהו רבנן לקידושי מעיקרא ונמצא שבשעה שנאנסה פנויה היתה ומש"ה שריא לבעלה ואוכלת נמי בתרומה כדאמרי' בגמ' אלא שלפי זה מצטרך לומר דכי אמרי' הכי דוקא באומרת טמאה אני לך שנאנסתי ולכשר נבעלתי אבל באומרת טמאה אני לך שנאנסתי מנתין או ממזר אינה מותרת לבעלה ואינו במשמע. ואחרים תרצו דמשנה ראשונה לא דינא קתני דמדינא ודאי אין האשה נאמנת לומר טמאה אני לך להפקיע עצמה מבעלה שהיא משועבדת לו אלא משום דהא מילתא דטמאה אני לך כסיפא לה תקינו במשנה ראשונה להאמינה דאי לאו דקושטא קאמרה לא הות מזלזלה נפשה למימר הכי ומכי חזו רבנן בתראי דאיכא למיחש לשמא תהא נותנת עין באחר אוקמוה אדינא: **גמ' מהו שתאכל בתרומה.** דדילמא לבעלה הוא דלא מהימנא כדי שלא תתן עיניה באחר אבל בתרומה מהימנא: **שלא להוציא לעז על בניה.** דכיון דחזו דאסרינן לה למיכל בתרומה סברי דכי אמרה טמאה אני קושטא קאמרה ומוציאין לעז על בניה: **אפשר דאכלה חולין.** דמימר אמרי תרומה הוא דלית לה: **השתא הוא דאתניסא.** אחר שנתארמלה אתניסא ונבעלה לפסול לה ופסולה מן התרומה:

גברא

רש"י

למימרא דלא הוה מעשה. כלומר דלא הוה צריך למיעבד האי דעבד רב אחא בר רב הונא[ו] (ד) מההוא גברא דאתייה לקמיה דרב חסדא: **מי קא ידעת הי הראשון.** דילמא האי דקאמר דנשאל על הראשון על ההוא דלא חל הנדר אף נשאל עליו קאמר: **[נשאל על נדרו וכו'].** ואי אמרת דנשאל לחכם לדברי הכל אע"ג דלא חל הנדר הא מני דלא כרבי נתן ודלא כחכמים: **מתני' יוצאות.** בעל כרחו של בעל: **טמאה אני לך.** בא עלי אדם אחד וטימאני לך ובאונס קאמר באשת כהן דבאונס נמי אסורה לו ולהכי נוטלת כתובתה דלא פשעה דאי באשת ישראל אינה יוצאה דאנוסה מותרת לו כדנפקא לן (כתובות דף נא:) מוהיא לא נתפשה דאי ברצון קמיירי אפי' לישראל אסורה ואין לה כתובה דהא פשעה ובגמרא מפרש לה הכי: **השמים ביני לבינך.** שאינו מזריע דדבר זה אינו גלוי לבריות אלא לשמים: **יעשו דרך בקשה.** יבקשו הימנו שיפטרנה בגט כראוי ואין מכריחין אותו: **גמ' מהו שתאכל בתרומה.** כיון דלא מפקינא לה מיניה כל כמה דלא אתו סהדי דאמרי נאנסה (ה): **דאפשר דאכלה חולין.** דהואיל דאפשר בתקנתא לא ספינא לה תרומה: **שלא תוציא לעז על בניה.** דאי אמרת לא תאכל בתרומה אתו למימר דבניה פסולין מן הכהונה דהרי בני אנוסה נינהו שהרי נפסלה מן התרומה מחמת אונס: **ומודה רב ששת דאי נתארמלה או נתגרשה.** דהשתא ליכא לעז דמימר אמרי השתא לאחר גירושין הוא דאיתניסא: **אשת כהן שנאנסה. בעדים.** [ז]כו' מתני' לא מיתוקמא אלא באשת כהן שנאנסה ובין למשנה ראשונה ובין למשנה אחרונה יש לה כתובה:

גרסתני

הדרן עלך ואלו נדרים

תוספות

מיתיבי קונם כו' כל הני דאייתי לעיל משום סיועא מייתי הכא לתיובתא ודמי להו כדדחי לעיל וסוף דבר איתותב רב פפי כדמסיק ונראה דהלכה כרב פפי דאמר דבנדר ד"ה אין חכם מתיר עד שיחול הנדר אבל בהפרה נראה דמפר כרבנן דרבי נתן אע"פ שלא חל וכן משמע אם ארחץ אם לא ארחץ דמפר מיד קודם שיחול: בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך. ובגמרא מוקי לה באשת כהן ובביאת אונס דאילו [illegible]

מיניה פירוש שאין הזרע יורה כחץ איהי מהימנא משום דאיהי קים לה ביורה כחץ ותירץ הרב רבי אליעזר דהתם קאי אנשאת לשלישי ולא היו לה בנים דאיירי בה לעיל וקאמר תצא בלא כתובה ועלה קאי רבי אמי דהיכא דאמרה מיניה דאומרת שהיא רוצה לעמוד תחתיו דאז ליכא חששא דשמא נתנה עיניה באחר מהימנא ומיהו [illegible] לה ניסאת לשלישי תצא בלא כתובה לעולם תעריס ותאמר שאינו יורה כחץ וי"ל כגון שיש לו בנים [illegible]

עין משפט נר מצוה

סו א מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' כג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' יב וסי' קטו סעי' ו וסי' קעח סעי' ט בהג"ה:

סז ב מיי' [פי"ד שם הל' טז] ופט"ו שם הל' ט [טו] סמג שם טוש"ע אה"ע סי' עז סעי' ד [וסי' קנד סעי' ז]:

סח ג מיי' פי"ב מהל' נדרים הל"ג סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' סח:

סט ד מיי' פ"ח מהל' תרומות הלט"ו:

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' מי קא ידע הי ראשון: (ב) שם במשנה יפר חלקו: (ג) שם משום שלא תוציא לעז: (ד) רש"י ד"ה למימרא וכו' בההוא גברא: (ה) ד"ה מהו שתאכל וכו' נאנסה הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה שלא תוציא ואח"כ ד"ה דאפשר ואח"כ ד"ה ומודה רב ששת:

* * *

גליון הש"ס

גמ' רב ששת אומר אוכלת. עיין סוטה דף ו תד"ה האומרת: בהר"ן ד"ה השמים ביני לבינך וכו' ואינו ראוי להוליד. עיין נדה דף מג ע"א תד"ה בראויה להזריע:

* * *

מוסף רש"י

טמאה אני לך. אשת כהן שאמרה לבעלה נאנסתי, דאיתסרא עליה וכתובתה לא מיפסדה (יבמות קיב.). **שמים ביני לבינך.** גלוי וידוע לפניו שאינך נזקק לי כדרך בני אדם ואין איש להוכיח בין שנינו (שם). **ונטולה אני מן היהודים.** נדרה היא שלא תיבעל ליהודים, ומדאסרה נפשה אכולי עלמא ש"מ תשמיש קשה לה ואנוסה היא, לפיכך נוטלת כתובתה (שם). **שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר.** ותלך למקום שאין מכירין בה ובנדרה ותנשא לו (שם). **תביא ראיה לדבריה.** ואם לאו לא כל כמינה דאסרה נפשה עליה (שם). **יעשו דרך בקשה.** לבעול ולהתנהג בה מנהג יפה (שם). או: יעשו שלום ביניהם (ראמ"ה בשמו). **יפר חלקו.** שתהא מותרת לו (לעיל פב.). **ותהא נטולה מן היהודים.** לכשתתגרש שתהא אסורה לעלמא (שם) לכשתתגרש אסורה לינשא, דהכי קאמרה ונטולה אני מן היהודים שלא אהנה מתשמישן (לעיל פד.). **בדיק לן רבא.** מנסה אותנו (ערובין נא.) אם נדע להשיב (חולין קלג.).

מסורת הש"ס

א) יבמות קיב., ב) [לעיל פא: פד.], ג) [עיין תוספות סוטה ו. ד"ה האומרת], ד) [עי' פרש"י דגרס נתארמלה או נתגרשה וכ"א בתוס' ד"ה שאם ועי' בר"נ דבסמוך ד"ה השתא], ה) [עירובין נא. וש"נ], ו) [לעיל פט:], ז) צ"ל כולה, ח) [לקמן צא.], ט) [עי' תוספתא סוטה פ"ה ה"ז], י) [בראשית טז], כ) [ועי' תוס' יבמות כה. סוד"ה אמר רבין],

* * *

פירוש הרא"ש

פלוני ראשון אם החכם ראשון תנא אתא לאשמועינן דשתי התרות צריך וישאל על איזה מהן שירצה ויהיה ראשון ואחר כך ישאל על השני וה"ה דמצי למידחי דרבי נתן היא כדמשני בסמוך: נשאל על נדרו ואח"כ נשאל על נזרו. וע"כ דוקא קאמר על נדרו תחלה משום דאי אפשר לו לשאל על הנזירות עד שיחול: מתני' האומרת טמאה אני לך. באשת כהן מיירי דנאסרה לבעלה באונס ולא הפסידה כתובתה והאמינוה חכמים לאסור עצמה על בעלה וכיון דיוצאה בגט נוטלת כתובתה דמספר כתובתה נלמוד לכשתנשא לאחר תטלי מה שכתוב ליכי: נטולה אני מן היהודים. שאסרה הנאת תשמיש של כל ישראל עליה ואע"ג דאמרינן בפרק המדיר (ד' עא.) היכא דנדרה איהי דיוצאה בלא כתובה דהיא נתנה אצבע בין שיניה רש"י פירש ביבמות (דף קיב.) כיון שאסרה הנאת תשמיש של כל ישראל עליה ודאי אנוסה היא כי קשה תשמיש לה וסברה משנה ראשונה דאפילו דברים שבינו לבינה לא הוי דאפשר שיגרשנה: השמים ביני לבינך. מפרש בגמרא דאינו יורה כחץ כלומר שהדברים דקמי שמיא גליא ואינו יכול לברר ומיירי בבאה מחמת טענה דאמרה בעינן חוטרא לידא ומרא לקבורה דאי לאו הכי אמרי' לה זילי לא מפקדת אפריה ורביה: חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. נתקלקלו הדורות וחשו שהיא משקרת להפקיע עצמה מתחת בעלה: תביא ראיה לדבריה. ולא מהימני לה בלא ראיה: יעשו דרך בקשה. יבקשו ממנה שלא תדבר עוד בו בירושלמי מפרש ויעשה סעודה ויפייס: יפר חלקו ותהא משמשתו. דהוי דברים שבינו לבינה ומפר לעצמו: מהו שתאכל בתרומה. למשנה אחרונה נהי דחשו חכמים שהיא משקרת ואינה נאמנת לאסור עצמה על בעלה לגבי אסור דידה דאסורה בתרומה לפי דבריה נאמנת או לא: אפשר דאכלה חולין. ולא ירגישו שמחמת איסור פורשת מתרומה: